

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ บัดนี้ จวบกาลมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

จึงทรงพระราชดำริว่า พระธรรมวราจารย์ เป็นพระเถระผู้เจริญด้วยสมณคุณ วิบุลยปริชาญาณ ได้ศึกษาแตกฉานในคหปวิวรรตน์และอรรถธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๘ ประโยค ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่พระสุเมธีธรรมภาณ แล้วโปรดให้เลื่อนเป็นชั้นราชที่พระราชสุเมธี เป็นชั้นเทพที่พระเทพปัญญาภุมนี และเป็นชั้นธรรมที่พระธรรมวราจารย์ โดยลำดับ ก็ได้รับภาระธุระพระพุทธศาสนาและสังวรรักษาสมณวัตรระเบียบปฏิบัติประเพณีราชการได้เรียบร้อย

เป็นอย่างดี มีอุตสาหกรรมวิชาการประกอบพุทธศาสนกิจเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พุทธจักรและอาณาจักรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่สมณศักดิ์ตลอดมาโดยอเนกประการ กล่าวคือ ด้านการปกครองได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาสราชวรวิหาร พระอารามหลวง เป็นเจ้าอาวาสวัดพระยาหยัง รักษาการในตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด ธรรมยุต เป็นเจ้าคณะแขวงปทุมวันและพระโขนง ธรรมยุต เป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นเถรสมาคมคณะธรรมยุต และเป็นกรรมการคณะธรรมยุต เป็นหัวหน้าพระธรรมทูต สายที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นเลขานุการคณะวินัยธรชั้นฎีกา ซึ่งมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ติสฺสสมหาเถระ) เป็นประธานคณะวินัยธร เป็นเลขานุการเจ้าคณะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ธรรมยุต ซึ่งมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ติสฺสสมหาเถระ) เป็นเจ้าคณะภาคใต้บริหารกิจการและดูแลการปกครองคณะสงฆ์และกิจการพระศาสนาในเขตที่รับผิดชอบให้ดำเนินไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยตลอดมา ด้านการศึกษา เป็นอาจารย์สอนพระปริยัติธรรมประจำสำนักเรียนวัดบรมนิวาส พ.ศ. ๒๕๕๗ โปรดให้ออกไปกำกับการสอบนักธรรมสนามหลวง จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้แทนแม่กองบาลีสนามหลวงนำข้อสอบไปเปิดสอบในส่วนภูมิภาคหลายจังหวัด ในฐานะเจ้าอาวาสวัดบรมนิวาส ได้สนับสนุนปรับปรุงการศึกษา แผนกธรรมและบาลีให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับ ปรับปรุงห้องเรียนพระปริยัติธรรมให้เป็นสัดส่วน จัดสร้างห้องสมุดประจำวัด ด้านการเผยแผ่ ได้แสดงธรรมในวันธรรมสวนะเป็นประจำตลอดทั้งปี เพื่อน้อมนำให้เกิดธรรมจริยาแก่มวลหมู่พุทธมามกชนและประชาชนทั่วไป ทั้งยังจัดให้มีการอบรมกรรมฐาน ปฏิบัติจิตตภาวนาในทุกวันอาทิตย์ของแต่ละเดือนเป็นประจำ จัดพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อาทิ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ วันอาสาฬหบูชา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมพึงธรรมแต่ละ

ครั้งเป็นจำนวนมาก ได้ออกไปแสดงพระธรรมเทศนา อบรมศีลธรรมแก่ข้าราชการ ประชาชน และนักเรียน ในเขตจังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดศรีสะเกษ เป็นเวลาติดต่อกัน ๕ ปี ทั้งยังได้แนะนำอบรมเจ้าหน้าที่และ กรรมการโรงงานต่างๆ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดจันทบุรี เอื้ออำนวยให้เกิดความสงบสุขสวัสดิ์ ความมั่นคงและสามัคคีธรรม แก่ชาติบ้านเมืองในเขตนั้นๆ ยิ่งขึ้น ส่วนในพระอาราม ได้ใส่ใจดูแลและปกครองพระภิกษุ สามเณร และอารามิกชน ให้ปฏิบัติชอบด้วยพระธรรมวินัยขนบธรรมเนียม ประเพณี และกฎหมายบ้านเมือง ก่อให้เกิดศรัทธาประสาธะแก่ปวงชน ด้านสาธารณูปการ ได้บูรณะปฏิสังขรณ์ สร้างและซ่อมแซมเสนาสนะและถาวรวัตถุ ในพระอารามทั้งเขต พุทธาวาสและสังฆาวาส ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย งดงามและมั่นคง อาทิ ซ่อมแซม พระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ ฐานโพธิ์ซึ่งเป็นถาวรวัตถุสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น สร้างถนนภายในวัด ให้เรียบร้อย สร้างกำแพงโดยรอบพระอาราม สร้างเขื่อนตลอดแนวด้านติดลำคลอง แสนแสบ ซ่อมและสร้างกุฎิสงฆ์เพิ่มเติม ตลอดจนจัดให้ปลูกต้นไม้เกิดความร่มรื่นทั่วทั้งพระอาราม อนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ พระธรรมวราจารย์ ได้เป็นผู้แทนคณะสงฆ์ไทย ไปร่วมประชุมฉัฎฐสังคายนา ณ ประเทศสหภาพพม่า เป็นกรรมการตรวจธรรมและบาลีสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นสมาชิกสังฆสภาและเป็นกรรมาธิการทุกสมัยที่มีการประชุมสังฆสภา เป็นกรรมการกองตำรามหามกุฏราชวิทยาลัย และโปรดให้เป็นกรรมการตรวจชำระพระไตรปิฎก เป็นกรรมการตรวจชำระพระคัมภีร์ฎีกา

สรรพคุณที่ยกที่ พระธรรมวราจารย์ รับภาระปฏิบัติมา ปรากฏเป็นผลดีและเจริญก้าวหน้าแก่พระพุทธศาสนาและพระราชอาณาจักร จึงนับได้ว่าเป็นผู้เจริญด้วยคุณธรรมและความสามารถ ที่มีปรีชาฉลาดในการบริหารงานพระพุทธศาสนา สมบูรณ์

ด้วยอัธยาศัยและปรียาคณะ บัดนี้ พระธรรมวราจารย์ ก็เจริญด้วยพรรษาอายุกาล รัตติยอุฎฺเฐกรรม มั่นคงในพรหมจรรย์ เนกขัมมปฏิบัติ เป็นหลักอยู่ในคณะสงฆ์รูปหนึ่ง สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรสูงขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระธรรมวราจารย์ ขึ้นเป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระพรหมมุนี ศรีวิสุทธิวรคุณ สุนทรธรรมสาธก ตรีปิฎกบัณฑิต ศาสนกิจคุณาทร ยติคณิสสร บวรสังฆารามคามวาสี สถิต ณ วัดบรมนิวาส ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฑฒนพรหมจริยคุณ สมบูรณ์คณาธิบดี วินยานุวรรตสังฆานุนายก ปิฎกธรรมรักจิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูพุทธพากยประกาศ พระครูคู่สวด ๑ พระครูธรรมศาสน์อุโฆษ พระครูคู่สวด ๑ พระครูสังฆวิจิตร ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า พระธรรมธีรราชฆานูนี้เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณ มีปฏิภาณปรีชา ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์และพระอรุทธธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๕ ประโยค ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่พระศรีวิสุทธิโสภณ แล้วโปรดให้เลื่อนเป็นชั้นราชที่พระราชาวิสุทธิโสภณ เป็นชั้นเทพที่พระเทพมุนี และชั้นธรรมที่ พระธรรมธีรราชฆานูนี้โดยลำดับ ได้รับการชำระพระพุทธศาสนาและสังวรรักษาสมณวัตรระเบียบปฏิบัติประเพณีราชการได้เรียบร้อยเป็นอย่างดี มีอุตสาหวิริยะในการประกอบพุทธศาสนกิจเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและราชอาณาจักรอย่างไพศาล กล่าวคือ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นเจ้าอาวาสวัดดอน ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นเจ้าอาวาสวัดยานนาวา พระอารามหลวง เป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นเจ้าคณะเขตยานนาวา พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็น

รองเจ้าคณะภาค ๑ และเป็นเจ้าคณะภาค ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกรรมการ
 สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นหัวหน้าพระธรรมทูต สายที่ ๑
 เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม ได้ปกครองดูแลส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาใน
 เขตที่รับผิดชอบได้เรียบร้อยเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็น
 กรรมการตรวจธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกรรมการนำประโยชน์คามวาสีสนามหลวง
 ไปเปิดสอบในจังหวัดส่วนภูมิภาค ในฐานะเจ้าสำนักเรียนวัดยานนาวาและอาจารย์
 สอนพระปริยัติธรรม ได้ให้การสนับสนุนและคอยควบคุม กำกับดูแล การศึกษาพระ
 ปริยัติธรรมให้บังเกิดผลดีโดยสม่ำเสมอ ทั้งยังได้ให้การอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร
 ในสำนักเรียนด้วยวิริยะอุตสาหะก่อปรด้วยเมตตาจิต ด้านการเผยแผ่เมื่อครั้งเป็น
 เจ้าอาวาสวัดคอน ได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศลและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธ
 ศาสนาเป็นประจำทุกปี อาทิ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา มีผู้ให้
 ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมากทุกครั้ง ทั้งยังได้ให้มีการจัดอบรมศีลธรรม
 จรรยาสัมมาปฏิบัติแก่ประชาชนทั่วไปเป็นเนืองนิตย์ และอบรมพระภิกษุสามเณรให้
 เครื่องครัดอยู่ในวัตรปฏิบัติ พระธรรมวินัย สมควรแก่สมณสาธูปทุกประการ ได้แสดง
 พระธรรมเทศนาถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรม
 ราชินีนาถ ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๑๔ และ ๒๕๒๒
 ด้านการประพันธ์ ได้รจนานั่งสี่ธรรมทางพระพุทธศาสนาพิมพ์เผยแผ่ไปแล้ว คือ
 โลกทิปนี มุนินาททิปนี วิปัสสนาทิปนี ภวานาทิปนี โลกนารถิปนี โพธิธรรมทิปนี
 นอกจากนั้นยังได้รจนานั่งสี่ได้รับรางวัลชนะเลิศวรรณกรรม สาขาศาสนาตาม
 ประกาศของธนาคาร กรุงเทพ จำกัด ติดต่อกันถึง ๓ ครั้ง คือ เรื่องภูมิวิลาสินี ในปี
 พ.ศ. ๒๕๑๓ เรื่องวิมุตติรัตนมาลี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และเรื่องกรรมทิปนี ในปี

พ.ศ. ๒๕๑๕ หนังสือที่ได้รับรางวัลชนะเลิศทั้ง ๓ เรื่อง ได้รับการยกย่องว่าเป็นสมบัติของชาติและเป็นมรดกของอนุชนต่อไปในภายหน้า เฉพาะอย่างยิ่งเรื่องกรรมที่ปณีได้รับคำชมเชยว่าเป็นเพชรน้ำเอกในวงวรรณกรรม ต่อมาในวันวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พระธรรมธีรราชมหามุนี ได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาการแต่งหนังสือทางพระพุทธศาสนา จึงนับว่าได้สร้างผลงานอันเป็นเลิศด้านวรรณกรรมสืบต่อพระพุทธศาสนา เป็นผลดีแก่พุทธจักรและอาณาจักร ทั้งยังเป็นเกียรติประวัติอันสูงส่งแก่วงการคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการ ได้ใส่ใจบูรณะปฏิสังขรณ์สิ่งก่อสร้างและพัฒนาเสนาสนะและถาวรวัตถุในพระอารามให้มีสภาพดี มั่นคงถาวร และงดงามยิ่งขึ้น คิดต่อกันมาตั้งแต่เมื่อดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดคอนจนจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา ๒๗ ปี คิดเป็นมูลค่าที่ใช้ดำเนินการทั้งสิ้นกว่า ๑๑๗ ล้านบาท ๕ แสนบาท กล่าวคือ มีผลงานก่อสร้างปฏิสังขรณ์เสนาสนะและถาวรวัตถุ ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดที่วัดคอนมีมูลค่ากว่า ๑๖ ล้านบาท ๘ แสนบาท และวัดยานนาวามีมูลค่ากว่า ๑๐๐ ล้านบาท ๗ แสนบาท ดังมีรายการก่อสร้างปฏิสังขรณ์เสนาสนะและถาวรวัตถุที่วัดยานนาวา คือ ปฏิสังขรณ์กุฏิเจ้าอาวาสทั้งหลัง เป็นเงิน ๓ ล้านบาท ๘ แสนบาทเศษ สร้างกุฏิสงฆ์ เป็นอาคารทรงไทยตรีมุข ๕ ชั้น จำนวน ๘๐ ห้อง เป็นเงิน ๑๕ ล้านบาท ๑ แสนบาท สร้างศาลาบำเพ็ญกุศล เป็นอาคารทรงไทย ๓ ชั้น ประดับยอดปราสาท ๕ ยอด เป็นเงิน ๗๖ ล้านบาท ๓ แสนบาท สร้างหอพระไตรปิฎกเป็นอาคารทรงไทย ๓ ชั้น ประดับยอดปราสาท ๓ ยอด เป็นเงิน ๕ ล้านบาท ๓ แสนบาทเศษ อนึ่ง พระธรรมธีรราชมหามุนี ได้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษเป็นกรรมาธิการแห่งสังคีตการกสงฆ์ สังกายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระ

พระไตรปิฎก เป็นกรรมการร่างกฎหมายเดรสมาคม เป็นประธานกรรมการแปลพระไตรปิฎกภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร (ศ.ต.ภ.) และได้รับยกย่องให้ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒

สรรพคุณที่ยกย่องที่ พระธรรมธีรราชมหามุนี ได้ปฏิบัติบำเพ็ญตั้งพรรณา มาโดยสังเขป ย่อมปรากฏเป็นผลดีและเจริญก้าวหน้าแก่พุทธจักรและอาณาจักร จึงนับว่าเป็นผู้เจริญด้วยคุณธรรม วิทยาสามารถ มีปรีชาฉลาดในการบริหารพระศาสนา สมบูรณ์ด้วยอาตมहितและปรหิตจรรยาปรากฏอยู่แล้ว บัดนี้ พระธรรมธีรราชมหามุนี ก็เจริญด้วยวรมหาอายุกาล รัตตัญญูเถรกรณธรรม มั่นคงอยู่ในเนกขัมมปฏิบัติเป็นอจลพรหมจรรย์ภีรัต มีวัตรจรรยาเป็นที่น่าเลื่อมใส สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรสูงขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระธรรมธีรราชมหามุนี ขึ้นเป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัณยบัฏว่า พระพรหมโมลีศรีสังฆโสภณ วิมลเสลาจารนิวัฐ สุตติวรรณกรรมคิลก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดยานนาวา พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒนสมาธิคุณ ไพบูลย์ศุกกกิจจานุกิจจาทรสังวรสถิตสมาจารสังฆานุนายก ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูวิสิฐสรภาน พระครูคู่สวด ๑ พระครูวิสาธสรนาถ พระครูคู่สวด ๑ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดรเพิ่มอิสริยยศ
ในครั้งนี้ จงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์และอนุเคราะห์
พระภิกษุสามเณรในคณะและในพระอาราม ตามสมควรแก่กำลังและอิสริยยศซึ่ง
พระราชทานนี้ และจงเจริญอายุ วรรณะ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ
วิรุพหิไพบุลย์ ในพระพุทธานุศาสนาทอด

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาล
ปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี